

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:	
Helyben.	Vidékre küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Fél évre . . . 6 . . .	Fél évre . . . 8 . . .
Negyed évre . . . 2 . . . 50	Negyed évre . . . 4 . . .
Egy hóra . . .	Egy hóra . . . 1 . . . 7.
Egyesszám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IH. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Gróf Andrassy Gyulához.

Te, nemes gróf, a katonai javaslatokat a magad részéről már meg is szavaztad, mert azok a javaslatok a te vélekedésed szerint a magyar alkotmányt nem sértik. Ezek a katonai javaslatok a te kétségbevonhatatlan hazafiságod szerint, semmit le nem rontanak a magyar alkotmány tekintélyéből. Szerinted a mi alkotmányunk egyik különleges ékességét és tiszteletre méltó jellemvonását épen a magyar nyelv és magyar hazafiság semmibe vétele képezi. A magyar királynak, mint a papiroson szervezett magyar hadsereg urának és legfőbb parancsnokának — jogában áll a hadsereget olyan nyelven és olyan szellemben kiképezni vezényelni és vezérelni: a mint az néki tetszik.

József császári főhg is az uralkodó családhoz tartozik, és így a lehetőség nincs kizárva, hogy ő is magyar királylva avanszirozhat. Tegyük fel, hogy ma királyunkká lesz a tiszteletre méltó főherczeg és egyuttal legfőbb hadura lesz az „összes“ hadseregnek, melyet neki egységesen kell vezényelni és vezérelni olyan szellemben és nyelven, a mint az neki tetszik. József főherczegnek pedig az emberi nyelvek közt

legjobban tetszik a cigány nyelv. Ez a nyelv az a mit ő tudományosan kiművelt, a mit ő még idáig egyedüli és a maga nemében páratlanul álló tudományos rendszerbe foglalt. Nos, e szerint a királylva koronázott nemes főherczeg, a magyar haderőt cigány nyelven, cigány szellemben és cigány jellemben képezhetné ki, vezényelhetné és vezérelné alkotmányos magyar királyi felségjogánál fogva ...? ! Mindezt megtehetné anélkül, hogy ezáltal magyar alkotmány ellenes dolgot mivelne. Ez a felséges eljárás is épen úgy megegyeznék a magyar alkotmány-nyal, mint az a jelenleg gyakorolt hadügyi intézkedés és uralkodó rendszer, mely szerint a magyar polgárokból alakult hadcsapatokat, isteni törvény és a természet rendje szerint egyaránt hivatalos magyar anyanyelvüktől megfosztva, osztrák német nyelven oktatják, vezényelik és vezérelnek azon m gdonthetetlen hazafias indokból, mert az osztrák császár által szabadalmazott magyar királynak ez úgy tetszik . . .

Mily példátlanul szabad szellemű is ez a magyar alkotmány. Meg se lehet sérteni. A király azt teheti a magyar haderővel, a mit épen akar. A mit akar annak utjába nem áll semmi és senki. Mert a magyar alkotmány

olyan mint az a bizonyos juhászbunda. „Kifordítom befordítom: mégis bunda a bunda.“ A mig csak lesz az osztrák leleményesség kiapadhatatlan fertőjében hamis gondolat, mely a magyar nemzet megalázását és megrontását sugalja s az osztrák császár nevében a magyar államiság és alkotmányosság tekintélyét aláássa: addig — fájdalom! — időről-időre mindég akad egy gróf Andrassy Gyula is, a ki védelmére keljen a magyar nemzet fosztogatóinak és a vérünket szipojzó sarlatánoknak.

Azt beszélnek és nem hiába, hogy a legujabban uralkodó felfogások szerint, több rendbeli nagy vagyonu magyar főur tulteszi magát minden hazafias érzékenykedésen. Rájok nézve a saját főuri vagyonuk, öröklött és hitbizományilag konzervált jóllétük — teljesen fölöslegessé teszi az ugynevezett „haza“ megbecsülését és tiszteletben tartását. Nékik mindegy, ha már ők nem uralkodhatnak — uralkodjék a kinek több szerecséje van hozzá. P. o. ma az osztrák császár, holnap a muszka czár, aztán akár Bathu Khán, vagy ha épen úgy tetszik, hát a „szíami ikrek.“ Ez rájuk nézve teljesen egyre megy. Födolog, hogy rendbe legyen a családi fény, a tekintély,

A gyűrű.

Azt, hogy a gyűrű hordása mikor jött legelőször szokásba, biztosan nem lehet tudni, annyi azonban bizonyos, hogy a zsidók és egyiptomiak már a legrégebb időkben viseltek gyűrűt s tölül fölkapták a görögök, ezektől Olaszország lakosai, az etruskoktól pedig a rómaiak. Görögországban Szolon idejében minden szabad ember hordhatott gyűrűt, még pedig tetszése szerint aranyból, ezüstből, vagy bronzból valót s a nők jobbára elefant csontból vagy borostyánkőből. A rómaiak azonban még a köztársaság idejében is csupán vasgyűrűt viseltek a régi németekkel és más népekkel egyetemben. Aranyból valót eleintén csak kitüntető dísz gyanánt hordták azok, a kik valamely fontosabb hivatalt töltöttek be, mint például a követek. Ennek következtében később a római szenátorok és nemesek is úgy viseltek az aranygyűrűt, mint a többiek tölül valót megkülönböztető jelet. Később a harcban kiváló jelesebb vitézeket is ily gyűrűvel tüntették ki s a lovagok is viselhették. A régi történetírók azt állítják, hogy Hannibál, a Karthágóiak főhadvezére, a mikor a rómaiakat a cannai ütközetben legyőzte, három véka aranygyűrűt küldött

Karthágóba, melyeket az elesett római vitézek ujjairól huztak le.

Ime a gyűrű egyik rendeltetése, mint megkülönböztető és kitüntető jel. Ilyen minőségben csak pár éve, hogy föllevenítették nálunk is a tudományokban szerzett érdemek elismeréséül az ismeretes sub axpiciis regis czimen.

A harcziás római népnél természetesen gyorsan növekedett a vitézek, lovagok száma s így az aranygyűrű viselésnek is mind nagyobb és nagyobb lett a divatja. A férfiak e fényüzését csakhamar meg is irigyelték az asszonyok, a kiknek aranygyűrűt hordania törvényileg tilos volt, csupán vasból valót viselhetek. Az asszonyi leleményesség akkor úgy segített magán, hogy vasgyűrűjét, ha arannyal nem lehetett, legalább — ezüsttel cserélte föl. És a mint ezt sikerült kivívniok a római nőknek, nemsokára jött utánna a többi is, úgy hogy Hadrián és Justinian császárok alatt már semmi sem korlátozta az aranygyűrű viselését. Élt is a legtöbb római nő e kivított jogával annyira, hogy midőn a fényezés és pazarlás mind nagyobb lett a római államokban, még a közönségesebb asszonyok is aranygyűrűt viseltek, hogy mind a két kezük ugyszólván aranyba volt foglalva hiuságuk

jelélül. Nem sokkal azután már azt látjuk, hogy a gyűrűviselés divatját a régi nők inkább többféleségében üzték. Hogy mily fényüzést fejtettek ki e részben, mutatja az is, hogy a drágakövekkel kirakott gyűrűket például az időjáráshoz mérten viseltek. Erre az időre vonatkozik bizonyára az a följegyzés, hogy a régi dámák minden hónapban más-más gyűrűt hordtak. Nevezetesen:

Januáriusban gyémántot.
 Februáriusban rubint.
 Márcziusban zafírt.
 Áprilisban topászt.
 Májusban smaragdot.
 Juniusban ametisztet.
 Juliusban aquamarint.
 Augusztusban krizolitot.
 Szeptemberben gránátot.
 Októberben hiácintot.
 Novemberben opált.
 Decemberben gyöngyöset.

A mai kor hölgye ezt az elvet talán tiszteli, ilyképpen azonban semmi áron sem követi. A kinek ugyanis van belőle legalább egy tuczat, inkább hajlandó mind a tizenkettő egyszerre felrakni, mint egyenként hordani, mert így jobban lehet vele — hódítani!

A gyűrűnek eredeti és főczélja azon-

a kiváltság, a hitbizomány. Ők nem bánják aztán akármilyen nyelven és szellemben uralkodnak és tartják fenn a jogrendet. Csak az ő drága életök és még drágább existenciájuk legyen biztonságban. Az ő magánigényük a fő. Minden egyéb mellékes. Nekik az nem derogál, hogy milyen nyelven beszél a nép és a hadsereg s milyen szellemben él és imádkozik a magyar. Ők arisztokraták, és így azon a hitvalláson vannak, amelyen a falu. Mint a cigány. Szomorú dolog, — de ez igaz! és mert ez így van: korrekt észjárású és józan gondolkozású magyar hazafi, a gróf Andrássy Gyula által császári parancsra elmondott hazaáruló parlamenti beszédre nem adhat semmit.

Ezeket kívántam ezuttal szíves figyelmedbe ajánlani drágalátos gróf ur.

dr. Király Péter.

A Beksics-Kalmár harc.

A közjogi irodalom olvasóit rendkívül érdekes és nagyszabású vita tartja most komoly érdeklődésben. A vita, amely Kalmár Antal dr. a „királyséjtő“ könyv zseniális írója és Beksics Gusztáv, a parádés stílusú aulikus közjogi író között folyik, főként a „közös hadsereg“ és a „magyar hadsereg“ kérdése körül forog; oly mélységgel, oly tartalmasan, hogy e két ember tollharcza és a körülük támadt kritikai irodalom magasan fölülte áll a képviselőházban most folyó katonai vitáknak. „A nemzeti jogok kérdésének súlypontja az országgyűlésből voltaképpen e tudományos vitára helyeződött át. Méltó tehát, hogy annak újabb mozzanatairól tudomást szerezzünk.

ban nem az volt, hogy kitüntető jel gyanánt szerepeljen s még kevésbé, hogy mint drágaság az emberi hiúság kielégítésére szolgáljon, hanem, hogy pecsétnyomó helyett használják. Ily értelemben viseltek a középkorban a gyűrűt, a melybe gyakran a legszebb és legdrágább kövek voltak foglalva és mesterségesen kimetszve.

És éppen ebben az értelemben véve lett a gyűrű és az még ma is, a házasanadókra nézve szokott jegy: szimbólum. A vőlegény ugyanis mátkájának, mint valami szent jelt, gyűrűt adott annak bizonyosságul, hogy az egymásnak adott szó megmásíthatatlan és a gyűrűadással a frigy mintegy meg van „pecsételve.“

Ez volt eredeti és tulajdonképeni rendeltetése a gyűrűnek a zsidóknál, görögöknél és rómaiaknál s általában mindazoknál a nemzeteknél, a melyekről a történelem emlékezik, úgy, hogy a szív hajlandóságát a jegyeseknél gyűrűvel megbizonyítani, megpecsételni már régi szokás volt, a mikor a keresztyénség elterjedt. Ezt a szokást átvették aztán a keresztyének is azzal a különbséggel, hogy ők a jegygyűrűket bizonyára a szótartás nagyobb fontosságának jeléül már az első váltás, vagyis az ugynevezett „kézfogás“ alkalmával is megszentelték, nemcsak az egybekeléskor, a mikor azokat az oltár előtt a pap, a nagyközönség jelenlétében, ma is megszokta áldani s a jegyesekkel fölvaltani.

Mikor Kalmár Antal dr. országos fel-tűnést keltő hatalmas munkája megjelent, amely voltaképpen Beksics Gusztáv aulikus közjogi tételeinek a bírálata volt, de a borostyánkoszorus és udvari légkörben élő „tudósok“, nagyfejük és ollósok pár gunyoros kézlegyintéssel elintézhetőnek vélték az egész ügyét. A „Magyar Nemzet“, melynek tudvalevőleg Beksics Gusztáv a főszerkesztője, viczinális írka firkának, tyukprókatori bölcselkedésnek nevezte a munkát, amelyre „Beksics Gusztáv méltóságán alólinak tartja felelni.“

Csak hogy a nemzet jobbjai a szellemi élet kitünőségei, írók, politikusok, publicisták, maga a nagyközönség felismerte a műritka nagyszerűségét; a nemzeti gondolkodás megérezte, hogy maga a diadalmas nemzeti Génusz szolt hozzá, hogy az igazság szent erejével egyszer valahára ledobja a nemzet jogairól, életösztöneiről ama közjogi bilincseket, a melyeket az osztrák és magyar Lustkandlek a ferdítések és hazugságok eszközeivel kovácsoltak rá.

A magyar király nem teheti németté a magyar hadsereg nyelvét, mert a magyar nyelv fölötti rendelkezés joga nem képezi az uralkodó felsé jogát, de még a nemzetét sem, — ez volt, köznyelven elmondva, az a hatalmas igazság, az a pöröly, amely egyszerre szertezuzta a Lustkandlek-kovácsolta hazugságokat. E tételét Kalmár Antal a legalaposabb tudományos készültséggel, elsőrendű, lángeszű vitatkozóra valló elme-éllel, a vele összefüggő kérdések utolsó vonaláig behozonyította. E tekintetben magára Kalmár elkobzott könyvere utalunk, a mely rendes uton bárki által megszerzhető.

A mű fejezetei mind, eltemetett nemzetigazságainkat keltettek uj, hatalmas életre.

Hogy melyik kézen kezdtek a gyűrűt hordani, az nem volt minden nemzetnél egyforma. A zsidók például a jobb kézen, a görögök és rómaiak a balkéz negyedik ujján viseltek és pedig azért, mert azt állították, hogy ennek az ujjnak egy olyan ere van, a mely közvetlenül össze van kötve a szívvel. A középső ujjon való gyűrűhordás a szabad és fajtalan életnek volt a jele.

Ime a gyűrű multja és jelene szerepköreiben, a melyeknek szolgálataiban állt és áll még ma is. És hogy az itt leirt fontosabb hármas szerepe közül melyiket tölti be inkább napjainkban, azt bizonyára nem nehéz kitalálni. A régi asszonyok, ha kellett, közös bálványt öntöttek belőle és úgy imádták; a mai kor hölgyei pedig külön-külön önmaguknak tömjéneznek vele! Vajha pedig megfordítva volna, mint a hogy kellene is lennie és belátnák az emberek, hogy ily divatos értelemben az arany legkevesebbe kincs, a mely „hiu fényt, külső szerencsét talán, de boldogságot, nyugalmat nem ad!“

Ellenkezőleg szerepelni inkább a gyűrű eredeti rendeltetésében, mint frigykötő szimbólum, a mikor is:

Érzelmait ha hű szív szívnek adja,
Ez a kincs is — boldogság a kamatja!

E könyv egyedül többet használt e nyomott és ma is igában tartott nemzet szabadságtörekvéseinek, mint a függetlenségi párt küzdelmeinek egész utolsó évtizede. Maga a párt vezére, Kossuth Ferenc az „első sortól az utolsóig minden szavát aláírta“; Eötvös Károly az „ifjabb magyar nemzedék bibliájának“ jelentette ki s alig van valamire való írónk, gondolkodónk, aki meg ne hajtotta volna zászlaját Kalmár Antal előtt.

Ekkor már Beksics Gusztáv is érezte, hogy itt mégis tenni kell valamit. A Magyar Nemzet irodalmi rovatában borgiszcompresz sorokban nem lehet elintézni ezt a mindinkább életteljesebb és hódítóbb könyvet.

Mittett akkor ugyanaz a Beksics, aki az imént még méltóságán alólinak tartotta ügyet is vetni a „viczinális Deák Ferencz konfuzos művére?“ Megnyitotta a kormány félhivatalos lapjának, ugyancsak a Magyar Nemzetnek első rovatát és vezércikkorozatban válaszolt Kalmár könyvének. Igaz, Beksics Kalmár Antalt sohasem nevezte meg. De vezércikkorozatának minden sorában Kalmár fejtegetéseire válaszolt. Az a ki-rohanás tehát, akárhogy bujkált is aulikus irodalmi dicsőségének felhői közt Beksics, egyenes válasz volt Kalmár Antalnak.

Beksics válasza a minap könyvalakban is megjelent. „Közjogunk és nemzeti törekvésünk“ cím alatt. Ugyanekkor „Jogállam“ cz. folyóiratban „lesújtó“ kritika jelent meg Kalmár könyvéről.

Kalmár e kritikára választ küldött be a Jogállamnak, de az nem közölte. Most azonban megjelent a Bánffy Dezső báró cikkei révén ösmeretes „Magyar közélet“ című szemlében. Ugyane szemle egyszermind Beksics válaszáról ir érdekes kritikát, kifejtve Beksics ferdítéseit és tételeinek tartatatlanságát.

E vita az, amelynek tartalma minden magyar embert kiválóan érdekel.

—CS.—F.

Debreczen állategészségügye.

(A késedelmező miniszter.)

A törvényhatóság még két év előtt új szabályrendeletet alkotott, mely Debreczen város területét állategészségügyi kerületekre osztja föl. A statutumot jóváhagyás végett fölterjesztették a földmivelésügyi miniszterhez, aki megerősítette azt, de külön rendelettel fölfüggesztette a szabályrendelet életbelépését. A miniszter nem okolta meg ezt a váratlan intézkedést; csak jelezte, hogy leiratban fogja bővebben kifejteni, miért vált szükségessé ez a rendelkezés. Azóta majdnem hónapok multak el és a miniszteri leiratot még mindig szövegezi valamelyik fogalmazó.

Debreczen város állategészségügye mindig sok gondot és bajt okozott. A város területi nagysága, az akoltelepek szétszórtsága idézte elő azt a lehetetlen és káros állapotot, hogy pl. a város nyugoti részén föllépő sertésbetegség folytán a keleti oldal s vele az egész terület zár alá került. Ezen-

kívül megsínylette a debreczeni állatkereskedelemben, ha valamely szomszédos községben ütött ki a nyavalya.

Állandó rovattá vált a lapokban a sertés-zárlat híre, melyet hol elrendeltek, hol feloldottak. Ha sokvártatva megszűnt az egyik akoltelepen a sertésvész s a törvényes harmincz nap leteltével az elsőfokú állategészségügyi hatóság föl akarta oldani a területet a zár alól, hat egy másik akoltelepen betegedett meg néhány szerencsétlen hizó. Így azután állandósult a zárlat és úgy megbénult a debreczeni állatkereskedelemben, hogy igazán arról koldult.

Hozzájárult ehhez, hogy az osztrák állatkereskedelemben kapzsisága, minden hasznát fölhalálva önkénykedése több ízben emelt sorompót a magyar sertések kivitele elé. Az osztrák földmívelésügyi miniszternek csak egy rövid tavrátába került s a magyar kollega nyomban röpitette szét a rendeleteit, hogy zár alá veendők az állategészségügyi területek, mert panasz van a vész, a betegség kihurczolása miatt. Az osztrák piac így megszabadult a magyar versenytől és a hazai állatforgalom olyan nyomást kapott, hogy — a debreczeni példát tekintve — hosszú időre heverni ki a földmívelésügyi miniszter kartársi készségét.

Debreczen állatkereskedelme a múlt század közepén tul is virágzó, gazdag, és nagyhirű volt. Azóta folyton hanyatlik ez a kereseti ág, jómódu sertéskereskedők felhagytak üzleteikkel, részben csödbe keveredtek. A megmaradt kis forgalmat bizony bűn volna agyonsilányítani fölülről jövő rendeletekkel, melyek az osztrák zsebek kedveznek s a magyart kiszípolozzák. Most pedig megkötötte a két kormány a kiegyezést, a vám- és kereskedelmi szerződést, mely szakértők véleménye szerint újabb csapást mér a magyarországi állatforgalomra. Tíz esztendőre megint ki vannak szolgáltatva állatkereskedelmi érdekeink az osztrák kedvtelésnek és zsarnokságnak.

Okos elhatározás volt, hogy Debreczen legalább a megmenthető megmentését tűzte ki földadatul. Az állategészségügyi rendezéséhez látott és az állategészségügyi kerületek beosztását, létesítését tekintette elsőrendű kérdésnek. A beosztás megtörtént, a szabályrendeletet meghozták. Kerületekre osztották a város nagykiterjedésű területét. Ez alapon, ha valamelyik kerületben állatbetegség ütne ki, akkor a többi kerület nem esnék zár alá. Vagyis szabad a kereskedelem, a kivitel és a behozatal.

Nagy előnyöket biztosított az állatkereskedésnek, a forgalmi érdekeknek, a város egy kereseti osztályának ez a szabályrendelet. Régióta sürgette a közönség, a sajtó, a törvényhatóság. A statutum nyelbeütését hosszabb és alapos tanácskozások előzték meg, melyek Debreczen állategészségügyi hatósága és a földmívelésügyi miniszterium közt folytak.

Mikor a tanács a közgyűlés elé terjesztette a szabályrendelet tervezetét, a törvényhatóság biztosra vette, hogy határozatra jutás esetén a miniszter nem emel aggodalmakat a statutum ellen, hiszen az ő szakferfiak csinálták a főbb rendelkezéseket.

A miniszter nem is tett kifogásokat, változtatásokat. Annál megdöbbenőbb hatása volt a szabályrendelet fogadtatását felfüggesztőrendelete, mely mögött alighanem ismét az osztrák állatkereskedés érdekei settenkedtek. Darányi flastromul akkor szánta a magyarzó leiratot.

Am a kép megjelent s mind máig hiányzik a kommentár. Ugy látszik, a szakértő fogalmazó megfeledezett róla és az állategészségügyi osztály vezetője a kiegyezési javaslatokban való tevékenység fáradságait pihen.

E helyütt sürgetjük meg a miniszter leiratát, mely végül megfejtene, mire való volt az állategészségügyi kerületek fölállításának „ad graecas calendas” való elodázása? Hát sohasem fog kivergődni ez a város az állatforgalmi kórságok nyomoruságos állapotából? Adjon erre feleletet a miniszter ur, vagy ha szavunk nem érne föl kegyelmességének színéig, kérd ez z é k meg tőle a város képviselői mi a szándéka a fönntemlített szabályrendelettel?

Darányi Ignácznak gondja van minden apróságra. Minisztersége alatt kiterjesztette figyelmét a vértetűk irtására is, ami — készséggel elismerjük — fontos dolog a mezőgazdaságban. De az ország második városának főerdeke se kutya ám! Kérjük a leiratot, — vagy — ami még jobb lenne — a sérelmes rendelet hatályon kívül helyezésével, a szabályrendelet vérehajtásának megengedését.

NAPI HIREK.

Az elemi iskolák rendezése.

Oláh Károly tanácsnok a városi tanács elé terjesztette már az iskolák rendezésére vonatkozó elaborátumot, a melyet Puky Gyula főispán elnöklésével állapított meg egy bizalmas jellegű értekezlet. Oláh Károly tanácsnok előterjesztése szerint az összes felekezetek elemi iskolájának rendezése még ez év folyamán factom lesz — ha az egyes egyházak még e hó folyamán elvégzik annak előmunkálatait. As előkészítés munkáját a városi tanács és az egyházközségek kebeléből kiküldött vegyes bizottság végzi. Ez a bizottság állapítja meg, hogy lélekszám arány szerint mennyi támogatást igényel egy felekezet, milyen mértékben köteles azt a város támogatni. A vegyes bizottságba, a tanács a maga részéről Kovács József polgármestert, Vecsey Imre főjegyzőt, Oláh K. tanácsnokot, Aczél Géza főmérnököt és Roncsik L. főszámvevőt küldte ki. A tanácsi kiküldöttek sorban fognak tárgyalni a felekezetek megbizottaival. A református egyház részéről az elemi iskoláztatás rendezése végett régebben megalakított bizottság fog ez ügyben tárgyalni. A róm. katolikus, ág. ev., görög kath. és izr. egyházak pedig 4—4 tagot küldenek ki a vegyes bizottságba. A tanácskozások határidejét így állapították meg: Február 14-én délután 3 órakor tárgyal a ref. egyház bizottsága a tanács kiküldötteivel. Február 16-án délután 3 órakor az ág. ev. egyház kiküldöttei. Február 17-én a gör. kath. egyház kiküldöttei. Február 18-án az izr. egyház és február 19-én a róm. kath. egyház kiküldöttei. A tárgyalások eredményét egy együttes ülésben fogják meg megvitatni, aztán kerül az ügy a városi közgyűlés elé.

Háziezredünk tisztikarának estélye.

A debreczeni 39 ik gyalogezred, tisztikara e hó folyamán fényes estélyt rendez a Pavillon-laktanya tisztiektedjének nagytermében. Az estély fényes művészi programmal lesz egybekötve, amelyre már most készülnek a szereplők.

A miniszter nem hagyta jóvá a költségvetést.

Az 1903-ik évi költségvetést a tanács jóváhagyás végett felterjesztette a miniszterhez. A miniszter leirata ma reggel érkezett meg a városhoz. A miniszter a közgyűlés által megállapított költségvetést nem hagyta jóvá. A költségvetést annak idején több oldalról megfelebbezték, köztük a főszámvevő is, ki kevesellette a közgyűlés által megállapított pótdót. A miniszter szintén keveselli a közgyűlés által megállapított 37% pótdót, magáévá teszi a főszámvevő álláspontját, ki a pótdót az 1903-ik évre 42%-ban kérte megállapítani. A miniszter a költségvetés újbóli tárgyalására utasítja a várost.

Kitüntetett gazdasági cselédek.

A városháza nagytermében tegnap délelőtt komoly, szép ünnepély folyt le. Debreczen város főispánja két öreg, öszbecsarodott gazdasági cselédnek meleg szóval tolmácsolta a földmívelésügyi miniszter elismerését s hosszú szolgálataik jutalmául átnyújtotta a földmívelésügyi miniszter kitüntetett oklevelét és száz-száz korona jutalomidiját. Gorzsás Sándor és Radácsi József ez a két kitüntetett gazdasági cseléd. Az első a Hanke-családot szolgálta becsülettel, tisztesseggel három évtizeden át, a másik pedig Klein Móricz elepi tanyáján szolgált igaz hűséggel, harmincz évnél tovább. A két öreg jubiláns cseléd érdemének elismerése lélekemelő módon folyt le. Délelőtt 10 órakor megjelentek a városháza nagytermében Puky Gyula főispán, Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Rickl Antal a gazdasági-egylet elnöke, dr. Varga Elemér polgármesteri titkara és Rác Lajos a gazdasági-egylet titkara. Az ünnepi ruhába öltözött két öreg munkához Puky Gyula főispán intézett üdvözlő szavakat, aztán átnyújtotta nekik a földmívelésügyi miniszter aláírásával ellátott, aranyrámába foglalt elismerő oklevelet és a száz-száz korona jutalomidiját. A két kitüntetett munkás, meghatva mondott köszönetet. Ezzel a szép ünnepség véget ért.

A debreczeni házi ezred parancsnokának ezüst lakodalma.

A debreczeni 39. gy. ezred derék ezredparancsnokának, Vogel Pál ezredesnek, kit a város társadalmának osztatlan tetszése és becsülése vesz körül, a napokban ünnepelte házasságának 25-ik évfordulóját. A jubileum alkalmából, mely szűk családi körben folyt le, az ezred tisztikara értékes ajándékkal lepté meg és a polgári társadalom vezető tagjai közül is számosan üdvözölték az ünnep alkalmából.

A Kossuth dalkör alakuló ülése.

A magyar nótának egynehány lelkes és derék hive Kossuth-dalkört alapított Debreczenben a szent magyar nevével. A belügyminiszter jóváhagyta az egylet alapszabályait. A hivatalos megalakulás tegnap délután ment végbe a városháza kistanácstermében a tagok nagy részvéte mellett. Elnök

lett: Kertész János, alelnök: Ungváry Imre, jegyző: Hegyi Antal, titkár: dr. Bacsó Dezső, pénztárnok: Ungváry Dániel. Választottak ezenkívül 16 választmányi tagot és 2 ellenőrt. A működő tagok száma meghaladja a harminczat.

A színházbizottság ülése.

A színházi bizottság Kovács József polgármester elnöklésével ma délután 5 órakor gyűlést tart. A gyűlésnek tárgyai lesznek: Jelentés az intendatúra ügyében, Gulyás István ösmert indítványának tárgyalása, a színházi ruhatár létesítése, szerződési ügyek, folyó ügyek, indítványok és végül Makó Lajos kérelme a szubvenczió felének kiadása iránt.

Személyi hír.

Gróf Zay Miklós, a ki tavaly a Budapesti Hirlapban több szép tárczacikket írt a régi Kolozsvárról, napok óta Debreczenben időzik, hogy Debreczen multjáról, különösen városunknak 48-49-diki országos szerepléséről adatokat gyűjtsön.

A kolozsvári királlysértés.

Február 11-én, szerdán tárgyalja a kolozsvári esküdtbírószék az ott megjelenő Ujság című lap királlysértési pörét. Az említett lapban október 14-én cikk jelent meg, amely keserű hangon szólt arról, hogy a király a kolozsvári Mátyás-szobor leleplezésén nem vett részt. A cikk miatt a kolozsvári kir. ügyészség a lap összes számaikat elkobozta, a cikk szerzője: Eber Jenő, a New-York biztosító társaság kolozsvári titkára ellen megindította királlysértés miatt az eljárást.

A kolozsvári kir. ügyészség által kibocsátott vádirat a következőképp szól:

Szabadlábban levő Eber Jenő ellen, aki 26 éves, róm. kath. vallású, budapesti születésű kolozsvári lakos, biztosítási titkár, a btk. 140. §. 1. bekezdésébe ütköző és a 2. bekezdése szerint minősítendő királlysértés vétsége miatt, figyelemmel az 1848-ik évi 18-ik t.-cz. 13. §-ára, mint szerző ellen vádat emelek, mely cselekedet elkövetett az által, hogy a Kolozsvárról megjelenő Ujság című lap f. évi október 14-én kiadott 284. számában Józán fővel cím alatt, nevének alairása nélkül, Mátyás király emlékszóbrának Kolozsvárról 1902. évi október hó 12-én történt leleplezése alkalmával egy cikket tett közzé, mely ő felsége személye és eljárására vonatkozólag a következő kitételeket foglalja magában:

A vádirat elősorolja ezután a nevezetes cikk inkriminált passzusait. Az indoklásban azt mondja a vádirat, hogy amit Eber írt, „az alattvalói köteles hűséggel és tisztelettel össze nem egyeztethető” továbbá hogy azok, a „király személye, uralkodói elhatározására és ténykedésére, valamint magatartására nézve sértést tartalmaznak.”

Az érdekes sajtópörben a vádlott védelmét Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő vállalta magára aki e czélból február 10-én utazik Kolozsvárra. Az esküdtbírószék döntését nagy érdeklődéssel várják, mivel ugyanennek a cikknek reprodukálásaért egy nagyváradi lapot is konfiskáltak.

Hajdúvármegye hivatalos lapja.

Székely Kálmán belügyminiszter legújabb rendeletet adott ki a vármegyei hivatalos lapok dolgában. A rendelet kimondja, hogy minden vármegyében külön hivatalos lapot kell alapítani, illetve a már meglévő hivatalos lapot — a szerzett jogok lehető

kimelése mellett — a rendelet értelmében át kell alakítani. Az eddig is hivatalos lapként szereplő organumot tehát az ügyviteli szabályzat szerint át kell alakítani. A hol eddig egyáltalán nem volt hivatalos lap, ott hivatalos lapot kell alapítani, még pedig úgy hogy az külön lapként jelenjék meg. A létesítendő új hivatalos lap valamely helyi lap melléklete nem lehet. Azokban a vármegyékben, ahol a hivatalos lap eddig valamely helyi lap mellékleteként jelent meg, ott ez a forma csak úgy maradhat meg továbbra is, ha a hivatalos lap nem politikai lapnak a melléklete. Ellenkező esetben el kell választani a hivatalos lapot a politikai laptól, vagy az illető lapnak politikai jellegét el kell ejteni. Ha azonban ez utóbbi körülmény az illető lap létfeltételét ingatná meg és a vármegye közönsége is óhajtana az eddigi állapotot, ez az ügyviteli szabállyal nem ellenkezik. Ebben az esetben azonban a hivatalos lapnak elkülönítve kell megjelennie. A hivatalos lap szerkesztéséért minden esetben az a vármegyei tisztviselő felelős, a kit sz alispán a szerkesztéssel megbízott, még akkor is, ha a technikai részt a lap tulajdonképpeni szerkesztője végzi, Hajdu vármegye hivatalos lapja a jövő hóban jelenik meg először is. Szerkesztője Wesprémy Zoltán vármegyei főjegyző lesz.

Papp László jutaléka.

A városi szeszkereskedés üzletvezetőjének fizetésén kívül az üzleti haszonból szerződésében meghatározott jutalék is jár. A szeszkereskedés mult évi üzleti eredményét már megállapították és a szeszkereskedésre felügyelő ötös bizottság azt javasolja a tanácsnak, adja ki Papp László mult évi jutalékát. A tanács a jutalék kiadását megtagadta mindaddig, míg a közgyűlésnek be nem mutatják és jóvá nem hagyja a számadásokat.

Egy debreczeni gyáros kitüntetése.

Szép kitüntetés érte Falk Ármint debreczeni kefégyár tulajdonost. Ugyanis a gyárosok iparosok országos szövetsége az autonóm vámtarifa szakelődőjének választotta meg Falk Ármint.

300 gyermek kitüntetése.

Érdekes mozgalom indult meg tavaly Budapesten, hogy az iskolás gyermekeket szabad óráikban a virágneveléssel foglalkoztassák. Ezen nagy jelentőségű eszme lelkes előharczósa Mauthner Ödön es. és kir. udvari magkereskedő, ki már 1901-ben több ezer növényt osztott ki továbbnevelésre gyermekek közt, most pedig diszes éremmel díjazta mindazokat, kik a legjobban nevelt és apolt virágokat mutatták be. Mint értesülünk e heten ismét 5000 cserép jáczintot osztott ki közöttük Mauthner Ödön, kinek a kertészet terén már annyi áldásos és szép közhasznú intézmény létrejöttét köszönhetjük. Mauthner nemcsak az ő ismert áldozatkészségével, hanem magvainak kitűnő minősége révén is rászolgált az általános elismerésre és büszkén vallhatjuk, hogy Európa három elsőrangú és legnagyobb magkereskedőinek egyike Mauthner Ödön. T. olvasóink b. figyelmébe ajánljuk legújabbban megjelent igen gazdag tartalmú képes magárjegyzékét, melyeket szívesen ingyen küld az érdeklődőknek.

Értesítés.

Az iparos ifjuság önképző egylete ez uton értesíti a közönséget, hogy e folyó hó 15-én megtartandó tánczestélyére szóló meg

hívók már széthordattak, a mennyiben arra még valaki igényt tartana vagy tévedésköl nem kapott, az egyleti helyiségben vagy a bizottság elnökénél (Egyháztér 4) kérése elintéztetik.

Holttest a sinék alatt.

A Szerencs felől Debreczenbe jövő vonat tegnap hajnalban Ujfehértó mellett elgázolt egy urias öltözötű embert. A holttestet beszállították Nyiregyházára, a hol kitünt, hogy az illető Neumann turkevei ügynök, a ki előbb megmérgezte magát és már halott volt, mikor a robogó vonat kerekei testén átmentek.

Hírek a vármegyéből.

A nádudvari választókerületben megüresedett törvényhatósági bizottsági helyre a választás január 28-án ejtetett meg. Beadatott 65 szavazat, melyekből egy — nem lévén rajta név — megsemmisítették, a 64 érvényes szavazat mind Nábráczky István jarási főszolgabíróra esett. — A nádudvari polgári kör f. hó 1. ső napján tartott választmányi gyűlésében elhatározta, hogy márczius 15-ét ez évben is megünnepli. Az ünnepélyen jelen lesz a nádudvari választókerület rajongásig szeretett képviselője, Papp Elek, ki ugyanazon napon délelőtt Kaban, délután pedig Nádudvaron fogja beszámolóját megtartani. Varva várjuk körünkbe! — A hajdusoboszlói korecsolya-egylet február 12-én tartja táncmulatságát. — Erre vonatkozólag a következő meghívó bocsátott ki: „A hajdusoboszlói korecsolya-egylet 1903. év február hó 12-én saját pénztára gyarapítására a „Bika“ vendéglő nagytermében zártkörű táncmulatságot rendez. Foghty János elnök. Malatinszky József alelnök. Feltóthy László titkár. Körner Géza pénztárnok. Belépti-díj: személyenkint 2 k. Csaladjegy 5 k. Kezdeté esti 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.” A táncmulatság sikere biztosítva van. Ugy vagyunk értesülve, hogy a hölgyközönség nagy meglepetésben fog részesülni a rendezőség részéről. — Hajduhadházi képviselőtestület gyűlésre ült össze f. hó 1-én. A legfontosabb tárgya volt a gyűlésnek a városi takarékpénztár felállításáról való tanácskozás. A képviselőtestület nagy többsége óhajtotta ez intézmény létesítését, egyrészt azon okból, hogy a község nagyobb összegű készpénzét jobban gyümölcsöztethesse, másrészt hogy a község népét aránylag olcsó pénzhez juttassa. A képviselőtestület azonban egy bizottságot küldött ki előbb a „Hajduhadházi Első Takarékpénztár“-ral esetleg megköthető egyezség tárgyában való tanácskozás végett. Ha a tárgyalások eredményre nem vezetnének, a város fel fogja állítani a második takarékpénztárt. Az új pénztár iránt városszerte igen nagy az érdeklődés. Az ügy élén Dr. Hadházy Zsigmond ügyvéd és Simon Károly tanító állanak.

Hamis tizkoronások.

Ujabbán a hamis bankjegyek elterjedése mind nagyobb arányokat ölt. Legutóbb a kormány is felhívta az állami intézetek figyelmét a nagy mennyiségben keringő hamis tizkoronás bankjegyekre. A hamis tizkoronások ismertető jegyei, hogy a magyar szövegű oldalon a czimer alatt a beárnyékoltsó rész nincs beárnyékolva, a szövegben az „ércpénzben“ szónál hiányzik az ékezet, A német szövegű oldalon pedig a „Bankszóban“ K betű helyét f van s az alsó jobb sarokban „Die Nachmachung der Banknoten wird gesetzlich bestraft“ szövegből „der Banknoten“ szó hiányzik. Felhívjuk reá polgártársaink figyelmét.

Tizenkétezer korona árú rossz paprika.

A szegedi rendőrség lefoglalt nyolcvan zsák paprikát Mahrer Ármin terménykereskedőnél. A vegyi vizsgálat megállapította, hogy a tizenkétezer korona értékű paprika élvezhetetlen és büze van. Mahrer külföldről kapta a paprikát, mely ott spanyol paprika néven van forgalomban. Koczor János h. főkapitány elrendelte a lefoglalt paprika megsemmítését. Kihágás nem történt, mert a paprika nem került piacra.

A könnyelműség vége.

Mint Pozsonyból jelentik az ottani 12-ik gynlogezed egyik önkéntese Szekeres Rezső tegnap nyílt uton rezolverével agyonlőtte magát. A szerencsétlen fiatal embert a katonai fegyelem megsértése kergette a halálba. Szekeres szombaton eltávozott Pozsonyból anélkül, hogy ezt jelentette volna ezredénél. A kaszárnyában rájöttek Szekeres távozására s őrzőjáratot küldöttek utána a városba, hogy az kutassa fel. Szekeres, ahogy megérkezett, egy barátjától értesült a dolgról, ami annyira elkésztette, hogy ott az utcán nyomban fejbe lőtte magát.

Összeégett öngyilkos.

A nagyváradai temetőben tegnap délután lövés dördült el. Meg ölte magát egy fiatal ember. A kik a lövés zajára odasiettek, egy véres, összeégett holttestet találtak. Lakatos Gyula huszonhét éves foglalkozás nélkül nagyvárad lakosra ismertek az öngyilkosban. Délután egy óra tájban az olasz sarkertbe ment és a félre eső sírhelyek közt sziven lőtte magát. A lövés, mely az öngyilkos kabátja zsebében volt katonakönyvön ment keresztül, lángba borította az öngyilkos ruháit. Mire a temető őr és egyik alkalmazottja a dörrenésre és a nagy füstre figyelmessé lettek és helyszínére siettek, az öngyilkosról jóformán összes ruházata leégett. Az összeégett holttestet a rendőrség a hullaházba vitette. Az öngyilkosság oka eddig még ismeretlen. Az öngyilkos ismerősei és rokonai sem tudnak felvilágosítást adni. A legtragikusabb az öngyilkos drámájában az, hogy irt egy levelet, melyben föltartja öngyilkosságának okait s intézkedéseket tesz, de ez a levél a ruhája zsebében összeégett.

Pavlovics becsületszava.

Amikor Pavlovics Lyubomirnak az ügye, amelyért tegnap méltón elítélték, a Hazba került, kérdőre vonták s ki akarták verni a becsületes hazafiak taborából. S ekkor felállott ez a képviselő s kijelentette, hogy a vád nem igaz. Becsületszavára jelentette ki, akkor még nyilván volt neki, legalább ugy látszott. Ezeket mondotta a Ház június 18-iki ülésén:

T. képviselőház! Becsületszavamra kijelentem, hogy ha bebizonyul az, hogy én gyaláztam volna a hazafias dalokat: a Hymnuszt és a Szózatot, vagy hogy amiatt valakit bántalmaztam volna, kötelességemnek ismerem, hogy a mandátumomról lemondjak. (Helyeslés.) Ezt akartam ki jelenteni.

Külön lenyomatjuk újra, nehogy eltagadhassa — becsületszavára. Az ítélet még nem teljes. Még hátra van valami. A volt képviselő lemondása. Most ezt követeli tőle az ország, a parlament és minden becsületes ember. Mert Pavlovics Lyubomir a képviselőházban többé nem jelenhetik meg. Aki ember oda bemegegy, kívül tartozik hagyni a felső kabátját, a botját és kalapját. De a becsületet tartozik bevinni. Arra szükség van a törvényhozás házában. S aki ezt nem teheti, maga se mehet be. —

Pavlovics Lyubomir pedig ne áltassa magát azzal, hogy idők jártán visszaszerzi az elvesztett becsületszót. Az nem aranyóra, a mit el is lehet veszíteni, meg is lehet találni. Olyan az, mint az ifjuság, ha egyszer elmúlt többé vissza nem jő. Pavlovics Lyubomirnak nem szabad többé a képviselőházban megjelenni. Ha mégis megteszi, bizonyosb akad, aki gondoskodik róla, hogy gyorsabban menjen, mint ahogy jött.

Lehet-e ügyvédjelölt védő?

A Kuria második büntető tanácsa megsemmisített nemrég egy esküdtszéki ítéletet, mert a főtárgyaláson a rablógyilkossággal vádolt embert nem a kirendelt ügyvéd, hanem helyettese egy ügyvédjelölt védte. Ez a határozatot úgy bírói, mint ügyvédi körökben nagy feltűnést keltett, mert a kuriai tárgyaláson a vád képviselője, dr. Baumgarten Izidor koronaügyész erősen védte az ügyvédi kar álláspontját, amely szerint az ügyvéd minden alkalommal, tehát főbenjáró büntett atkalmából is helyettesítheti magát jelöltjével. A Kuria azonban ellenkező állásponton volt. Mint az Ügyvédi Lapok értesül, e vitás elvi kérdés eldöntésére legközelebb kuriai teljes ülés lesz, a melyet érdeklődéssel várnak annál is inkább, mert a Kurianak egy másik tanácsa tavaly márc. 19-én ezzel ellentétes határozatot hozott.

Mének kiosztása.

A városi czifra méneseinek számára tegnap osztották szét az epteskerti telep méneseit. A ménék szétosztásánál Király Gyula vezetése alatt jelen voltak a gazdasági intéző bizottság tagjai.

Riasztó hírek.

Háborus hírek terjengenek a levegőben. Fiume helyőrségét készenlétebe helyezték, odaérkezik legközelebb hajóhadunk egyrésze is, három páncélos hajó, két torpedónaszád. A magyar kikötőváros hemzseg a sok idegen tiszttól. Albánia forrong a török szultán e miatt készenlétebe helyezte az összes tartalékosokat. Titokzatos jelentések szerint nem lehetetlen, ahogy Magyarországra és Ausztria beavatkozására kerülhet a sor. Bizony még mejjednénk az izgató hírek hallatára, ha nem tudnók tapasztalásból, hogy valahányszor több katonát, nagyobb summa pénz és egyéb katonai terhek elvállalását követelik tőlünk, akkor mindig megjelennek a háborus hírek... Egyszóval — nem kell megijedni!

Katonai ünnep Rákóczi-indulóval.

Kassáról írják, hogy a 34-ik gyalogezred hazafiaságáról ismert tisztikara az ezred königsbergi győzelmének emlékére szép ünnepet rendezett február 6 án. Nem volt ezen az ünnepségen hire sem a Gotterhalténak, ellenben a Rákóczi-induló lelkesítette az ezred legénységét. A tisztiek szavaltokban, dalban, felolvasásban méltatták a nap jelentőségét. Elvonultatták a legénység szemei előtt az ezred történetét s az a mód, ahogy magyarították a legénységnek e történetet: megkapott és meg is kaphatott minden igaz magyar szívet. Nem beszéltek azon az ünnepségen császáról. Nem szóltak közös hazáról. Ékes magyar nyelven, tüzes lelkesedéssel, szinte rajongással esett szó a magyar királyról, az édes magyar hazáról, a zászlóról, melyen Magyarország pátrónájának: Szűz Máriának képe függ. A lelkes magyar

fiukra és a polgárságra fölemelő hatást tett ez a hazafias ünnep.

Figyelmeztetés a közönségnek.

A postaigazgatóság már több ízben figyelmeztette a közönséget, hogy magának és másnak köz kárt, ha nagyterjedelmű leveleket, nyomtatványokat és mintaküldeményeket dob a levélszekrényekbe. A közönség nem szivlelte meg a figyelmeztetést, mert újabban is gyakran megtörtént, hogy a levélszekrényekben nagy nyomtatványokat találtak fennakadva. Ezért a postaigazgatóság ismételtén kéri a közönséget, hogy nagyterjedelmű leveleit; nyomtatvány és mintaküldeményeit ne a levélszekrények útján adja postára, hanem az ilyeneket, valamint a tömegesen szétküldött leveleit, árjegyzékeit és egyéb üzleti hirdetményeit vigye — a maga érdekében — mindig közvetlenül postahivatalba.

Az oroszországi Korvin-család.

Kolozsvári tudósítónk jelenti, hogy érdekes levél érkezett Oroszországból Kolozsvár város tanácsához. Egy Piskel nevű ember írta német nyelven. Elmondja, hogy Borutinban egy Korvin-család él. A köztiszteletben álló családfő neve Korvin Vojtek és sok származására vonatkozó okirata van. Egész sereg czimer és pecsét is van a birtokában, mint mondja Korvin Matyas tól. A levélíró arra kéri a tanácsot, hogy lépjen érintkezésbe Korvinnal. A polgármester attette a levelet Márki Sándor történetíróhoz.

Egy tudós a női kalapról.

A francia tudományos akadémián sok olyan dolgról esik szó, amely alkalmas arra, hogy a tudományos körökön kívül is érdeklődést keltsen. Így Berthelot, a híres vegyész, a minap az ő nem kevésbé híres, százhárom éves korában elhunyt kollegájáról, Chevreulról tartott fölolvasást s e tudósnak a női kalapokra mondott következtüléseit reprodukálta: „A fehér, piros vagy rózsaszínű tollal, virággal diszitett fekete kalap a szőke nőknek áll jól; barna hölgyeken az ilyen kalap kevésbé hat, nekik sárga vagy narancsszínű tollal vagy virágot kell viselniök. A sárga fehér kalap csak fehér vagy rózsás arczbőrű nőknek illik. A barna nő, ha kék kalapot tesz a fejére, föltétlenül narancsszínű vagy sárga diszszel lássa el a kalapját. A zöldszínű kalapban a fehér s a némileg piros arczbőr érvényesül különösen. — A rózsaszín kalap ne érintse közvetlenül az arcot, hanem válassza el attól a haj, vagy fehér, avagy még inkább zöldszínű kalapdisz. Lilaszínű kalap nem illik barna főre, hacsak a haj, vagy sárga kalapdisz nem tartja távol az arcztól. Érdekes, hogy Chevreulné, e női kalapokolorista felesége annyira megunt a kémikus örökös tanácsadásait, hogy végre csak szürkében járt s egészen lemondott a színes toalettekről. Mindenesetre jellemző kritikája a tudós kalapszakértőnek.

A szegény ember nyaka.

A magyar társadalmat semmi sem jellemzi jobban a közgyűlölködésnél. A jobb sorát a rosszabb soru gyűlöli. Jellemző erre az, hogy egy napszámos, ki a sikos uton homokhintéssel volt megbizva, mikor megszólították, miért nem hinti jobban az utcát, azt felelte:

— Most még nem nagyon muszáj — majd ha valami nagy ur törli ki a lábát, szegény embernek a nyakaért sem kár, úgy is sokan vagyunk.

Kaszinóbál Hajdubárházen.

A hajdubárházi pártszínezet nélküli kaszinó 1903. évi febr. hó 14-én a „Vendéglő” nagytermében zártkörű táncvizsgalmat tart. a rendezőség tagjai Veszprémy István bálbizottsági elnök, Simon Karoly pénztárnok, Farkas Ödön, Dr. Hadházy Zsigmond bálbizottsági alelnökök, Racz József ellenőr. Belépti díj személyenként 2 kor. családjegy 5 korona.

A népkönyhára

érkezett újabb adományok: Csapó u. leányiskola 5. és 6. oszt. 5 kor, Ungvári József 4 kor. Körösi István, Varga Lajosné 2—2 kor, özv. Steinfeld Mihályné 6 zsák liszt, Móricz Ferencz 8 szal kolbász és körmök, Bak József 2 kenyér 1902 dec. 14-től 1903 jan 31-ig tehát 47 nap alatt kiszolgáltattott 17729 adag étel. Debreczen, febr. 6. Szücs Kálmán négyf. penzt.

A „Zion” egyet bálja.

A „Zion” jótékony egyesület is kivételesen részt a farsangból. Az egyet elhatározta, hogy e hó 28-án nagyszabású hangversenynyel egybekötött táncmulatságot rendez a Bika dísztermében. A rendezőség élén dr. Weisz József fáradhatatlan elnökkel fáradozik a műsor összeállításán. Eddig is már olyan jeles erőket sikerült a rendezőségnek megnyerni, kiknek közreműködése már jó előre biztosítja a sikert. A műsört egész terjedelmében legközelebb közöljük.

A polgári kör közgyűlése.

A „Debreczeni Polgári-kör” 1903. február há 15-én, azaz vasárnap délután 3 orakor, a kör saját helyiségében (Piacz utca 7. szám, emelet) rendes közgyűlést tart. Targyak: 1. Elnök évi jelentés. 2. 1902. évi zárszámadás, a számvizsgáló-bizottság jelentésével. 3. 1903. évi költségvetés megállapítása. 4. A könyvtári bizottság jelentése. 5. Ügyvédi jelentés. 6. Körgazda jelentése. 7. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg leglább 8 nappal az elnökhöz írásban beadattak. 8. Tisztujtás.

A Korona Takarékszövetkezet

1903 ik évi jan. 1-én megnyitotta a 3-ik évtársulatát. Ezen új évtársulatra a beiratkozások a szövetkezet Piacz-utca 6. sz. alatti helyiségében teljesíthetők. Minden törzsbetét után **hetenként 1 korona fizetendő.** Az intézet előnye: **törzsbetétei 6 százalékos jövedelmeznek, kötelező heti betétekkel előmozdítja a takarékosagot, továbbá minden törzsbetét után 200-260 korona kölcsön kapható.** Miután a szövetkezet a kölcsönnek külön visszafizetését nem kívánja, hanem a heti betétekkel törlesztődik, így a szövetkezet kölcsönei könnyű visszafizetési módozat által különösen előnyösek kereskedőknek, iparosoknak, mezőgazdáknak és hivatalnokoknak egyaránt. **A kölcsönök kezesség mellett, betáblázásra és biztosítékul elfogadható értékekre adhatnak.**

A két évtársulatba beiratkozott 1529 tag heti 6948 korona befizetéssel. A befizetett tőke 464.721 korona. **A belépés ez idő szerint még mulasztási illeték nélkül történhet.**

SZÍNHÁZ.**Műsor:**

Hétfőn Bányamester. A. bérlet.
Kedden, „B” bérlet. Kapitány kisasszony. Nagy operette.
Szerdán, „C” bérlet. Denise. Szinmű.
Csütörtökön, „A” bérlet. (negyedszer) Loute. Bohózat.
Pénteken, „B” bérlet. Agglegények. Vigjáték.
Szombaton, „C” bérlet. San Toy. Daljáték.
Vasárnap délután Niniss. Énekes bohózat.
Este Felhő Klári. Népszinmű.

A Vörös-Kereszt-Egyet bálja.

A farsang egyik legfényesebb táncszertéje tegnap este folyt le a Bika dísztermében. A magyarországi Vörös Kereszt-egyet debreczeni fiókja adta tegnap évenként szokásos bálját. A Bika hatalmas táncszertemet gyönyörűen feldíszítette a rendezőség s a terem hátsó részén palmák, és detszaki növények között nagyon szépen tűnt fel a bálanyai sátor.

A bál tíz orakor kezdődött. A 39-ik gyalogezred zenekara szolgáltatva a muzsikát minden tánczhoz, a csárdást kivéve, melyhez a Magyarai testvérek zenekara húzta szívhez szólóan a szép magyar dalokat.

A rendezőség nagyon elegáns tánczrenddel lepte meg a hölgyeket. A tánczrend rózsaszínű és fehér selyem fedőlapján a vörös kereszt fölött az 1903-as évszámot, alatta néhány heliogravírt tüntet fel. Belső lapján ez a szöveg: A Vereskereszt-egyet bál tánczrendje Debreczen, 1903. február 7. A tánczrend maga: Keringő, polka, négyes, csárdás, mazurka, keringő, négyes, csárdás; szünet után: csárdás, keringő, négyes, mazurka, gyorspolka. A rendezők jelvénye: fehér moaré szalagon vereskereszt.

A balon jelen voltak:

Notabilitások: Puky Gyula főispán, Kaffka Ignác tábornok, Kovács József polgármester, gróf Dégenfeld József főrendiházi tag, gróf Zedwitz Alfred, Vogel Pál, Bodnár István és Fitzner János ezredesek, dr. Kérészy Zoltán főiskolai rektor, Eisenmann b. pénzügyigazgató, Lestyan Adorján, Végh Gyula, Vecsey főjegyző, Zádor Lajos, Kádár, Majorovics, Köhriag Miksa őrnagyok stb.

Urasszonyok: Balogh Gézané, Baróthy Béláné, Bay Bertalané, Berger Jenőné, Bészler Károlyné, Bodnár Istvánné, Budaházy Albertné, Bulszter Agostonné, Czégely Ferenczné, Ericz Ernőné, Éder Rudolfné, Fitzner Jánosné, Gyémánt Samuné, Hutiray Beláné, Kaszanyitzky Endréné, Kazinczy Gáborné, Kirchmayer Vilmosné, Kisfaludy Katics Nándorné, Kovács Józsefné, Krety Rikárdné, Kubay Alajosné, László Elemérné, Lederer Lujza, özv. Mayer Ottóné, Miskolczy Jenőné, Miskolczy Lajosné, Münich Gusztávné, Riekl Antalné, dr. Sárváry Gyulané, Udvarhelyi Dezsőné, Varga Károlyné, Udvarhelyi Gézané, Váradai Szabó Jánosné, Vogel Pálné, Wolf századosné.

Urleányok: Baróthy Gabi, Budaházy Gizike, Czégely Gizella, Ericz nővérek, Gáspár Gabi, Gáspár Margit, Gyémánt Ilonka, Hutiray Palika, Jeney Szabó Ilona, König

Margit, Kubay Margit, Mayer Blanka, Miskolczy Eta, Münch Jolánka, Riekl Margit, Saska Gizi, Varga Stefi.

Emlékezés Csokonai Vitéz Mihályról.

Irta: Szabó Kálmán.
VI.

Ennek okaért tehát édes nem nemes magyarom, velem együtt, nincs miért irigykedni a született, gazdag főurakra, mert hát a te tizenharmadik öreg apádnak, mikor a hazát védeni kellett, vagy módja, vagy bátorsága nem volt a hadakozáshoz, vagy egyikkel sem dicsekedhetett. Az sincs kizarva, hogy a felesége nem bocsátotta. Lehet, hogyha az én ötödik apai úkapám nem hallgat a menyecske szavára: én ma született báró vagyok... Ki meri ezt tagadni! Én magam sem merészlem...

Csokonainak a debreczeni nagy vásárok alkalmával nem kevés tenni valója lehetett. Kitétszik ez abból, hogy a kikkel csak levelezésben állott, mert hat, szegény poeta léte, több magyar főurral is levelezett ő, azok előtt késedelmes voltát nem egyszer a debreczeni nagy vásárokra való bokros teendővel mentegette. De hat mik lehetnek azok a bokros teendők? Talán lovakat ökröket vásárolt, vagy gyapjút adott el? Dehogy! Akkor jöttek be Debreczenbe a vidéki jó barátok, iskolatársak, ismerősök, kikkel aztán hetekig kellett öleikezni, poharazni, örülni és sirni. Mert abban a korban is volt ám még a magyarnak oka a sirvavigadásra. Kivált az olyanak, mint Csokonai, kiből a honszerelem, a fajszeretet oly fokozott mértékben meg volt. Mert ugyan nem a lángoló honszerelem és a legforróbb fajszeretet iratta-e Csokonai aranytollával a következőket: „Nem lehet meg nem szólalnom, valahányszor kedves hazámnak s hazai Muzsáinknak szomorú sorsát meg gondolom: kiáltanom kell mindannyiszor és keseregнем. Volt már az az aldott ideje a magyar literaturának, mely boldogabb időkre is nyújtott s el is hitettük vala már magunkkal, hogy a többi pallerozott nemzeteknél felül tudományok valahára bennünket is felfedeznek. De álom volt minden mi képzeldésünk s annál hamarabb eltűnt, minél édesebben merültünk abba belé. Visszabuktunk az éjtszakába.

Amaz ellenkező fatum (egyébnek nevezni nem tudom), mely a Caspium utolsó partjaitól mindig nyomban kísérte magyar népünket, még máig sem szűnt meg annak fogyatéka ellen tusakodni. Minden nemzeti characterünk s mind az, a mi a magyart teszi, enyészőfelben vagyunk és maga után húzza hanyatló nemzetünket. Alig menekedett ki gyámoltalan szegény nyelvünk a szomszéd német nyelv igája alól; azonnal amaz ellenkező fatum felhozta a deáknyelvnek skeletonját olaszthoni sirjának fenekéről s kiragadván bennünket édes anyánk kebeléből, e holt idegennek porrá való lábait kezdte velünk csókoltatni. S mindig oly boldogtalan izlésűek vagyunk, hogy mindenben, még a nyelvben is, jobban kedveljük az itthoninál a külföldieket. Ime, a mit elkezdünk, azt is félben hagytuk. Ismét abba a pontjába tértünk keskeny kerekünknek, a melyben ez előtt 15 esztendővel forogtunk. Más nemzetek pedig a tökéletességnek felső pontja felé azóta is óriási lépésekkel sietnek. se-

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz” Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja **Harmat arczporát** (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcznak s nem rontja az arczbört. Kitűnő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arcz vagy rizs porral. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szappannal együtt használva az arczbört üdév, széppé teszi s megóvjja a megránczosodástól. (Kapható 3 színben: **fehér, rózsaszín, Berlini Felpuder** (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. s 1 kor. 60 fillér. **Velutin Pouder** (3 féle színben) kis doboz 60 fill., nagy doboz 4 kor.

culumok maradnak el közöttök és közöttünk, úgy, hogy nem soká még csak nógató kiáltásaik sem juthatnak le hozzánk; s mi még is ráklábakon is alig ballagcsálunk.

Phátumunk még bölcsőjében eltemtetett, könyvnyomdánk vagy hevernek, vagy holmi triviális könyvekkel tartják fel létüket. Az olvasás nemzetünkben újra hűlni kezd; az új könyvek száma is minden évben kevesbedik; oda amaz elevenség, a mely csak 1700 táján is úgy lelkesített bennünket, eltűnt, elrepült s egész nemzetünk haldokló zsibbadásban vesztegel. Isten! ha a te vékzésed szerint minden magyar világnak ily mulólag valónak kell lenni: ne hozd fel azt többé mireánk, mert csak lelkeinket keserítéd vélel?

Csokonai korántsem lehetett annyira bonvivánt, mint a minőnek tettei és munkái után sokan hitték és hiszik. Hiszen a nagytás költői kellék. Ha életezélja az epicuristak mottója lett volna: „ede, bibe lude, post mortem nulla voluhtas“, akkor nem ragaszkdott volna annyira Darabos-utcai kis házikójához, nem vágyakozott volna annál mag csendesebb Tusculanum után, hol magának lelke csendességére édegelne, tavol a világ zajától. Iantját pengeve, hanem bele vetette volna magát a nagy város élet forgatagába. Mődja is lett volna benne. Öt évig, míg szülővárosától, Debreczentől távol volt, állhatatosan tusakodott is mostoha sorával. De sehol érvényesülni nem tudott, e közben Lillája is hűtlen lett hozzá, mi miatti nagy szívifájdalmat jajongva panaszlá a tihanyi bércezeknek, v gre visszatért Debreczenbe, mert belátta, hogy a sorsharaggal vívott küzdelemben ő a vesztes fél, meg kell elégednie a szegénység száraz kenyérével, melyre rászolgált neucsak mint Árpád honának költője, hanem mint préceptora is.

Mielőtt Csokonai munkáit olvastam volna, többször gondolkoztam azon, miként történhetett az, hogy Csokonainak a magyarországi reformátusok zsolttáros könyvében egyetlen egy dicsérete sincs. A vele egy időben hitbuzgó es tudós református férfiak mint Benedek Mihály debreczeni pap és püspök, Lengyel József szalacsi pap, Földváry József debreczeni esperes, Leresztesi József szalacsi pap, Palóczy Horvath Adam költő, Sárvary Pál debreczeni tanár, Nagy István, hajduböszörményi pap, Budai Ézsaiás püspök, Szentgyörgyi József debreczeni orvos, Diószeghi Samuel debreczeni pap, Böszörményi Pál Debreczen város főbirája, Fazekas Mibaly huszárfőhadnagy a Ludas Matyi költője stb. mind irtak dicséretes verseket, vagy jav tottak a már meglevőkön, csak Csokonai Vitéz Mihály, korának legnagyobb református költője nem csinál sem mit. Most már ennek az okát is tudom. G. Széchényi Ferenczhez, a magyar nemzeti muz um megalapítójához küldött egyik levelében Csokonai így ír: „Már hozza fogtam az Árpád megtelepedése felől való hersicum

promámhoz, melyen holtig dolgozok. Csak ez gátol és zavar, hogy apróbb munkáim még nincsenek kinyomtatva, melynek oka a cenzuráknak és könyvnyomdáknak késelmességek, és az, hogy egy Tiburban, vagy Tusculánumban meg nem vonhatom, vagyis ki nem derithetem mngamat,

Ennek a magyarázata röviden ez: a debreczeni ref. egyházközség Csokonait akarta megbizni a zsolttároskönyvben volt dicséreték átjavitásával. Minthogy a dicséreték száma a 18-ik század végén már 3-400-ra felszaporodott, igen sok volt bennök az ódon nyelvezetű, a mellett tartalmilag is silány, ezeknek a kisélejtezésre, a javításra szorulónak a megigazítása s esetleg egészen új dicséreték írása lett volna Csokonai teendője.

Ezért Csokonai tiszteletdíjúl lakóhelyét és földet kért a debreczeni határban, fél órányira a várostól; egy kis forrás lett volna a birtok középpontja, a körül terült volna el olyan circulusban, melynek száz öl lett volna a radiusa. Ezt értette Csokonai egy Tibur vagy Tusculanum alatt.

De bizony hogy miért, miért nem, nem jött létre ay egyezés: ezért nem irt Csokonai dicséretverset,

Csokonairól való emlékezésemet azzal rekesztem be, hogy az ő sirhalma mellett és szobra előtt minden magyar szent kegyelettel álljon meg. Méltó ő erre, méltó a dicsőítésre. Most érezzük már, hogy régi költő kriticusai elavultak, míg ő hovatovább mindig újabb lesz. Nagy elméje Phárosként világít be a huszadik századba.

Diakos könnyelműségét minek írnök arovására; rövid pályafutása alatt eleget lakolt érette. Korának világszerte, egyik leg tudósabb embere volt és sovínista, tüzekblü magyar. Nélküle sokkal későbbben hasadt volna hazánk egén a magyar irodalom hajnala.

Aldja meg a magyarok istene mind azon utast, a ki Csokonai szobra mellett, vagy porai felett megállva, halás kegyelettel áldozik az ő dicső emlékének, áldja meg azt a kört, mely az ő emlékének örökéző lámpáját folyton-folyvást táplálja, áldja meg azon nemés keblü honleányokat es honfiakat, kik Csokonai sirját és szobra környékét virágokkal — különösen az ő kedvencz virágjával, jázminnal — díszítik!

A legvége hadd legyen Csokonainak egyetlen epigrammája:

„Azt mondd, Leonóra, hogy tizennyolcz Esztendőben forogsz: hogy is ne hinnem? Tiz esztendeje már, hogy mondd.“ — Vége. —

Egy borpincze vagyis

Pinczeraktár azonnal kiadó Széchényi-u. 27 sz. a. Ugyanott egy jó karban levő félfedelü kocsis és egy használt zongora eladó.

Boros Testvéreknél

dívatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező legolcsóbb árakban. Maradékok feláron.

24 krajczár egy liter asztali újbor, hegyi ó bor 32 kr. Váray József kereskedésében Debreczen, piac, városi újbérház.

Látványosság

PÉCSETT.

A 35 év óta fennálló országos hírű

Bedő kávéház és secessió söröző eladó, illetve bérebe vehető.

A díszes épület I. emeletén van a honvéd tiszti étkező és a kereskedelmi casinó.

Az üzlet forgalmáról s egyéb tudnivalókról szívesen nyujtanak felvilágosítást a tulajdonosok.

Czim: **Bedő Testvérek, Pécs.**

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerháramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek. ≡

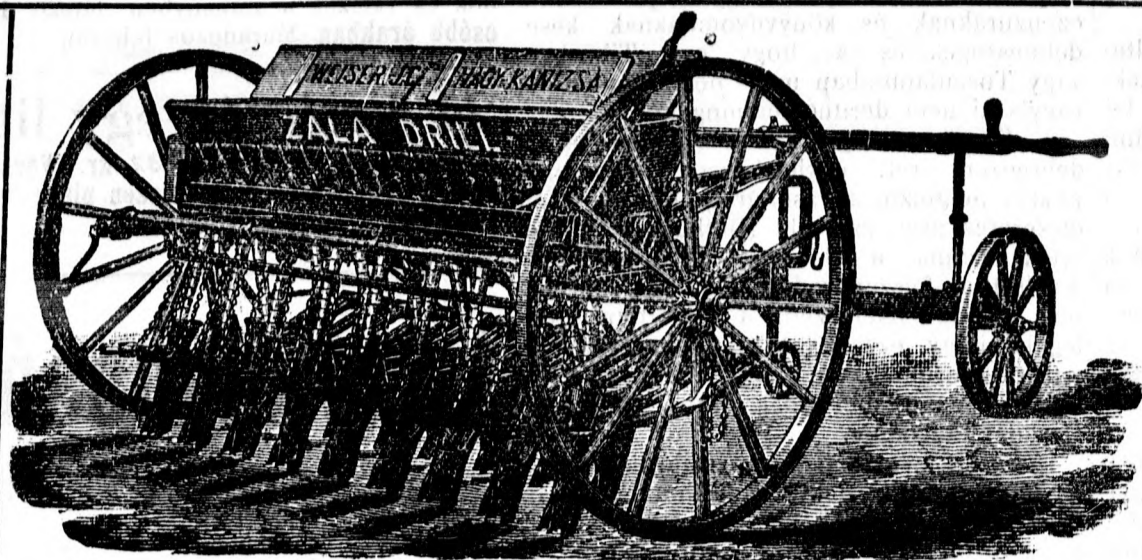
Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerháza és illatszerraktára DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára
NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja egyetemes aczélekéit aczélerendélyvel, első minőségű tömöraczel kormányokkal. Kétfasú aczélekéit. Az egyetemes ekékhez alkalmazható összes felszerelvényeit boronáit és egyéb talajművelő eszközeit.

ZALA-DRILL

sík és hegyes talajhoz egyaránt

alkalmas, hazánk legjobb sorvetőgépeit szab. kikapcsolható kapacsuklyókkal. Homokos talajra a „ZALA-DRILL” különösen e célra készített és kitűnőnek bizonyult vetősarokkal lesz ellátva. „PERFECTA” merítőkorongos vetőgépeit leszállított áron. „PLANET” rendszerű lókapát. „PLANET” rendszerű kézi tolókapát 2 kapakéssel 14 kor., töltőgépet külön 6 kor. — „HOLLINGS-WORTH” lógerőlyeit. Kukoriczamorzsolót, szecska és répavágót, valamint egyéb gazdasági gépeit és eszközeit.

Árjegyzék szívesen küldetik.

Raktár: Debreczen, főpiacz 43, a Svetics ház udvarán, a Dréher sörcsarnok mellett.

Gelbmann József

Weiser J. C. gazd. gépgyár képviselője.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

A valódi parafa Linoleum

rossz hővezető, tehát nem hideg
könnyen takarítható

kopása kisebb a graniténál.

Szoba padlóra!

Irodák és üzlet-helyiségek részére!

Ebédlő és előszobák bevonására!

Hivatalos helyiségek részére!

Mosdók elé!

Pénzüntézetek részére!

Megtékinthető és nagyválasztékban kapható

Bosznay J. és Társa

új szőnyegházában

Debreczen, Kossuth-utca 11. Zádor ház.

Őrizkedjünk az utáztatoktól!

(2)

Allein echter Balzame
aus der Schutzengel-Apotheke
in
A. Thierry in Pregrada
am Röhitsch-Sauerbrunn.

Thierry (Adolf) Limited in Pregrada a tégelybe van-e égetve.

Gyógyszerész A. Thierry balzsam és Centifolia kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólrhetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régebb, annál jobbnem árt a szérnek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétkülhdhető. Mindenkor hatással alkalmazása esetén könnyen bevarható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utáztatásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elprédáljuk a pénzt, haem mindig tartson minden család készenlétben e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett tartalmatlan szerbol A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tölem hozatni. Czím:

Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Röhitsch-Sauerbrunn.
Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

Miért szenved ön?? Hiszen önnek gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas opeátiót is elkerülheti, ha a

valódi

THIERRY A.-féle Centifolia kenőcsöt

használja, mely rendkívül vonsó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalomak enyhítésében utólrhetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható: a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyilalások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, száka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinöves, képződmény, karbunkulus és ráknál; v:gre pokolvar, körömméreg, körömgülés, a lábnak járás közben történt kisebelése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fckvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugas stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással postadíjjal együtt 3 ko. 50 fil. Temérdek elősmerő levél megtékinthető. Utáztatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

kelmefestő és vegytisztító
intézete

Debreczen

Széchenyi utca 42.

Vidéki tudakozódásokra azonnali válasz.

Báli toillettek
és jelmezek
tisztítását